

(1)

הרב ברוך חיים סימאן

מח"ס "אמורי ברוך" ור"ט בישיבת רבנו יצחק אלחנן
ושינגטן הייטס, ניו יורק

בענין טבילה עם רטיה על מכתו – כללי דיני חיצזה

א. איתא בגמ' סוכה (דף ג - ו) אמר רבי יצחק דבר תורה רבו ומকפיד עלי' חוץ' ושאינו מקפיד עליו אינו חוץ' וגورو על רבו שאינו מקפיד משום רבו המקפיד ועל מיעוטו המקפיד משום רבו המקפיד וכו'.

(שם) ז"ל: ויראה לי שעשו של אדם כגופו הוא חשוב לענין טבילה והואנו כגוף בפני עצמו. עכ'יל. הרוי לפי שיטת הר'ימ' יצא כי כל האדם דהינו גופו ועשהנו יודונים כחטיבתו אחת ובענין חיצזה שמקפיד על רוב חטיבתו זו כדי שייחשב חיצזה מדאוריתא.

הרוי מבואר בגמ' דחיצזה מדאוריתא هو ברוב הגוף אם מקפיד עליו, אולם במידעוט המקפיד הוה רק חיצזה מדרבנן. ועל פי הכללים הנ"ל מבואר בדברי המשנה במקואות (פ"ט מ"ב) אלו חוץ'ן באדם וכור' גולד שחוזן למכה והרטיה שעליה עכ'יל. הרוי מבואר להזדיא שרטיה על גבי מכחה هي חיצזה וברוב המקרים הרטיה מכסה רק מיעוט של הגוף ואעפ'כ חשיב מקפיד ג'כ' שהרי אינו רוצה שייה לו מכחה ויצטרך לרטיה, וממילא هي חיצזה מדרבנן.

אולם כבר נחלקו הראשונים איך משערים גוף של אדם. שיטת הגאנונים (הובא ברא"מ פ"ב הל' מקואות הט"ז) היא שוגוף של רטיה על רוב האצבע, שפир הוא רבו ומקפיד באבר זה והוא חיצזה מדאוריתא.

בשו"ע (ו"ז סי' קצ"ח ס"ה) כתבו: ו Shepard אחת שנתקשרה חוץ'ת, והוא רוב שערות נקשרו באופן זהה חיצזה שפир מקרי חיצזה דאוריתא אם מקפיד כדין רבו ומקפיד חוץ'ן. אמנם, כתוב הר'ימ'

הוא, שאי אף
ראשה בשעה
הטבעת שביוזו
בשעת הלישה
mbשלת. עכ"ז
שדרבר שנמצא
או טבאות, ורו
הגוף אולם ב
לשא את העין
חותמים או הטמי

על-פי יסוד
מלוי
הטעם שרטיה

שי
ד. אולם, עי' ו
שdon בנווגע
בנווגע לטבעה
מקום, שמונע
שעכשיד היא ו
עכ"פ שם חוו
כדי שיצא העונ
לעת עתה היא
ושוב הקשה ה
הנ"ל שטבעת
מקפהות עכשוו,
ליisha ושוב מי
שמקפהות בעתי
לחולק בין טבע
דטבעת מהיהודים
דמסירתו בש'
מקפהות לפעם

ביב"י (או"ח סי' לב). ע"ש. ומילא לא
הובאה התוספת של המאירי הנ"ל שככל
אבר אבר נחשב בפנ"ע. וידוע ש衲ליך
הפוסקים אם יש להתחשב לעניין פסק
הלכה באוותם ראשונים שלא היו ביד מראן
בעת כתובו את הב"י והשו"ע.

רוב שערה קשור נימא בפנ"ע. ועי'
בכיאור הגרא"א (שם ס"ק י"א) שצין שמקור
דברי השו"ע הם שיטת הගאנים הנ"ל
שהובאו בר"מ הנ"ל. כדיוע דלא היה
להב"י רוב דרובה מספרי המאירי חוץ
מספר קריית ספר על ענייני סת"ם שהובא

שיטת האחרונים בנווגע לתוכף הראשונים שלא היו ביד הב"י

יען בזמנ השו"ע עוד לא נתקפשת השיטה
מקובצת על ברכות ויש לומר אילו היה
רוזה הב"י ספר שיטה מקובצת לא היה
מכניס ראשו בספק וכו'. עכ"ל. ועיין גם
באבני נור (ו"ז סי' רפה) בעניין טבילה
בשלג והביא שיטת הש"ך (סי' ראס"ק ע"א)
שמותר לטבול בשלג אחר שהופשר
והאבני נור (אית ד) פסק לחומרא עפ"י
שרואה בגוף ספר בעלי נפש. ע"ש. הרוי
שהאבני נור מתחשב בראשונים שלא היו
ביד הב"י לקבוע הלכה וכן לגורסאות
שונות בראשונים שלא היו ביד הב"י
לקבוע הלכה.

ב. עי' באורים ותומים להגרי אייבשיץ
וצ"ל על ס' תקפו כהן להש"ך (ס' קג)
כך) שאין לומר קים לי כדעת שיטה שלא
הובא ביב"י ובperm"א כי הכל הוא בהשגת
הה, במא שהובא בדבריהם. ועיין בחוז"א
(ו"ז סי' ק) שאין ההז משנתה כאשר
מדפים כתבי יד חדשים עי"ש. אולם עי'
בושאית אבני נור (אר"ח סי' לח) שdon בנווגע
לברכת בורא מיני מזונות והסוגיא
בברכות (לה) לכל שיש בו מהמשת המינין
מברכין עליו בורא מיני מזונות והביא
דברי השיטה מקובצת (שם לט. ד"ה ולא היא)
לגביו הכלל הנ"ל. וכותב האבני נור (שם
אות ז) "ולענויות דעתך היה נראה להלכה

באיורים בהקפת מkapid לעניין חיצזה - שיטת הראב"ד וביאור הצע"צ

ג. אולם אכתי יש לבאר בטעמא ודרכיה
וهرאב"ד בעבלי הנפש (שער הטבילה ס"ב)
הקשה זו"ל: ואקי קשיא לך חוטי
צמר וחוטי פשתן ורצוועה שבראשי הבנות
אמאי חוצץין הלא מייעטו שאינו מkapid
הוא, לא מקפהת היא, דלא תימא כל שאינו
מקפה עלוי בשעת הטבילה, אלא אם
תקפיד עלוי שעיה אחת, דבר המקפיד עליין

ג. אולם אכתי יש לבאר בטעמא ודרכיה
מקרי מkapid.

בכיאור עניין זה עיין במשנה במס' מקוואות (פ"ט מ"א): אלו חוצץין
באדם חוטי צמר וחוטי פשתן ורצוועה
שבראשי הבנות וכו'.

א. וכ"כ הינה"ק איש מצלחה זכ"ל בשו"ת שלו (או"ח סי' טו הסעיף הרביעי, מהד' שיח אלעוז ריש עמי
שע). וע"ע בספר מבא השלחן להורה"ג רבי משה פרזיס נ"ר (פרק ז) ושם ג. ובספר 'פתחת האגורות'
מהדו"ק (נספחים נספח ג', עמי הרסן). (יד"ה)

או"פ שעכשו הוא רוצה בקיומו זויל: וצ"ל דאע"ג שכעת אין דעתו להסירו מ"מ כין שדעתו להסירו אחר שתתרפא המכלה, נקרא מקפיד עליון, ואע"פ שכעת רוצה בקיומו, ולא דמי לרוצה בקיומו גבי בכך שבסדי עיריבה (גמי פחסים מה) דרוצה בקיומו לעולם וכל שיעמוד והבזק ויסתום הסדק הכל ניזח ליה, משא"כ הכא גבי רטיה שרוצה בקיומו רק עד שתתרפא המכלה ואיזי יסידנה א"כ חשוב מקפיד עליה וכו' וככה"ג כתוב הראב"ד בספר עלי הנפש וכו'. עכ"ל. הרוי זהצ"ץ משה דין של רטיה ע"ג מכתו לדברי הראב"ד לגבי חוטים וטבעת דבתרו יחו יש הקפה לאחר זמן.

הוא, שאי אפשר שלא תעבור אותו מעל ראהה בשעה שהופפת את ראשה. וכן הטבעת שבידה אי אפשר שלא תעבירנו בשעת הלישה או בשעה שהיא אופה או בשלת. עכ"ל. הרוי הראב"ד קבע יסוד שדבר שנמצא עכשו על הגוף, כמו חוטים או טבעות, רוצה את זה שייהה כתע על הגוף אלום בעתיד כשהתהא רוחצת או לשא את העיטה היא מקפדה להסיר את חוטים או הטבעות שפיר הי חיצתה אפילו עכשו.

על-פי יסוד זה כתוב הצמח צדק מליזבאויטש (ס"י קנה) לבאר התעם שרטיה ע"ג המכלה מקרי חיצתה

שיטת הזכרון יוסף בשיטת הראב"ד וביבאור האג"ם בזה

מייקלע לה עיסה ללוש כמה פעמים היום או מהר מסירתו ממנה משא"כ טבעת זה שאינה מסירתו עכשו כלל בשום פעם, רק בשעת לישה, לא מיקרי מקפדת וכו' עכ"ל.

ד. אולם, עי' בשווית זכרון יוסף (שאלת י) שdone בקשר להחיצזה בבית הסתרים בקשר לטבעת שהושמה בפנים באותו מקום, שמונע נפילת הרחם, וכתוב שכיוון שעכשו היא רוצה שתתבעת תשר ש, אע"פ שאם תוליד תצטרכ להסיר הטבעת כדי שיצא העובר, אפ"ה אינה חוצצת, כיון לעת עתה היא רוצה שתשרה שם הטבעת. ושוב הקשה הזכרון יוסף מדברי הראב"ד הניל שטבעת היד חוצצת אע"פ שאינה מקפדת עכשו, שהרי היא מקפדת בשעת לישה ושוב מקרי מקפדת עכשו על שם שמקפדת בעתיד, וע"ז כתוב הזכרון יוסף להילך בין טבעת היד לטבעת הרחם זויל: דטבעת מהודקת באצבע חוצצת ממש דמסירתו בשעת לישה, והותם מקרי מקפדת לפעמים גם עכשו שהרי אם

ובביבאור דברי הזכרון יוסף כתוב האג"ם (ווע"ד ח' א סי' ז) זויל: ופשוט שאין כוונתו לחלק בין זמן מרובה כגון לשנה ובין זמן מועט כלمشך חדש ופחות, דמןא ליה ליתן קצבה ושיעור לדבר זה מאחר שבגמ' לא מצינו זה, אלא צרייך לומר דכוונתו לחלק בין הקפidea להסיר בשעת לישה שאין לה זמן קצוב, אפשר שיזומן לה בכל יום וגם בליל, لكن נחשב בכלל עת שהיא מקפדת דאיינה יכולת לבטלו על משך זמן, ובין כשהקפidea להסיר הוא רק לזמן קצוב דעת

קובץ המשביר

(5)

הרב ברוך ז

וכן העירני
משה
שכג'ם יד
סברא הניל
סנה אחר ע
יתרפה ייסרנו
דמקפיד שלא
המכה אוגד
דכל רגע חו
ויסרנו וכ' ז
סובר כביאור
 לרפואה חוות
חוליה
ועפ'ז מובניב
ע'ג מ
שציר לרפוא
העירוני תלמיד

על פי ביאור זה בדברי הראכ"ד נוזחו דברי הצע"צ הנ"ל לגבי רטיה שכח שרטיה על המכה מקרי חוץצת עכשו אע'פ' שאינה מקפתה עתה כיון שסוף סוף יקפיד בשתתרפאה המכה ורוצה להסיר רטיה, אולם עפ'ז הזכרן יוסף וביאור האג'ם הניל כיון שיש מן קצוב שהמכה ותרפה ורוצה להסיר רטיה, כיון שאינו מקפיד עתה, אלא אודרבה רוצה שישאר עליו עכשו, והזמן להסיר רטיה לא בא עדין, שפיר מקרי איינו חוץץ.

אולם אכתי נצטרך לבאר בדברי המשנה הניל במקומות שרטיה על המכה מקרי חוץצת שהרי עכשו הוא רוצה ברטיה ויש מן קצוב שתתרפא וכ' ולפי'ז הזכרן יוסף עפ'ז ביאור האג'ם היה צריך לומר שאינה חוץצת.

זמנ ההוא ודאי לא חסלנו, והוא אינה מקפתה עד זמן ההוא, ואין חילוק אם זמן ההוא רחוק או קרוב, שכן דהוא זמן ידוע לקפיד אין להחשיבה עתה מקפתה, וזה טעם נכון ולא ניתן לשיעורין, וזה כוונתו לע"ז. ואף אם אין כוונתו כן מ"מ הוא טעם נכון וכרי עכ'ז.

הרי האג'ם מפרש בדבריו שהדין שבבעת היד חוץצת הוא משומש שאפשר בכל עת שתלוש עיסוה ولكن אע'פ' שאינה לשעה עכשו כיון שאפשר שייהה עכשי הזמן ללוש שפיר מקרי קפidea עכשו. אולם היכא שאין מקפתה עכשו ולא שיר שהזמן שמקפתה יבוא עכשי, כגון בטבעת הרחם שرك מוציאים בשעת לידה ועכשו הא לא هو זמן לידה, שפיר מקרי אינה חוץצת, כיון שעתה לא חוץץ, והזמן בעtid שתקפיד לא יכול לבוא לעת עתה.

ביאור הבנת אדם בדברי המשנה שרטיה ע"ג המכה חוץצת

שליט"א (עמ' תשע"ה-תשעה) שאחר שהבי"ד הצע"צ הניל כתוב וויל': בנוסף כתוב החכם"א בבנית אדם (אות יב) והוא שגדיר "איינו מקפיד" הינו דוקא שאלה אכפת לו שיזהא עליו גוף הדבה, משא"כ בדבר שלולי היה נצרך לו לרפואה היה מקפיד, ורק מפני הכרה הרפואה מסכים לבטל הקפidea, כה"ג חשב כמקפיד עליו וכ' עכ'ל. הרי מבואר אפוא שכל דבר שבאמת איינו רוצה שהוא עליו באופן רגיל מקרי "מקפיד", אע'פ' שצורך לו לרפואה ורוצה שהוא עליו [כעת] אכן אולין בתרא המכוב הרגיל כשהוא בריא ואינו רוצה שייהה עליו.

ה. אולם אכתי יש לפרש דברי המשנה הניל באופן אחר. עיין בבנית אדם (הלו' נהה כל קט אות יב) שכח וויל': אבל מה שהוא לרפואה כמו רטיה ומאלאclin שכ'ז ודאי מקפתה, רק שהוא יכול להסירה ולמן חוץץ, ואני דומה למלאכתו בכר שהוא מקפתה עליו כלל, והראיה שאפילו כשהיא עוסקת במלאכה אינה מקפתה להסיר משא"כ מה שהוא לרפואה דמקפתה ורוצה להסיר רק שהוא יכול וכ' עכ'ל.

ובכיאור דבריו עיין בספר אבני שוחם ח'ב להר'ג ר' משה פנרי

הכולל פסקי מהאג"מ ח"א (עמ' רפואי) וח"ב (עמ' קמ) שהג"מ השיב לר"ש אידער וצ"ל שאשה שיש עליה גבס א"א לה לטבול, ד הסברא להתר הוא שנגיד שדווקא רוצה שתשאנה עליה, אבל יש הוכחות נגד סברא זו, כגון בעניין של טבעת להעמיד הרחם, שמאחר שתחסיר אותה כשלולתו הווי חיצזה. גם כאן מובן שורי תסיר הגבס לכשת רפואי וככ' עכ"ל. הרי כאן הביא האג"מ סברת הツ"ץ שכיוון שמקפיד בעתיד כשת רפואי מילא גם חוץ' עכשו,อลם כבר העיר התלמיד הנ"ל שהאג"מ בעצמו בתשובה הנ"ל ביאר עוד עפ"י הבינה אדם שאם רק רוצה דבר על גופו משומש רפואי הווי חיצזה שהרי לולא המכה לא היה רוצה שהיה רטיה על מכתו.

וכן העירני לוה תלמידי היקר, הרב ר' משה אהרון טוכמן שליט"א שבאג"מ (רו"ד ח"א ס"ז עמ' קס) כתב סברא הנ"ל-זו"ל: והטעם ד לרופואה בא סכנה אחר שבעצם הוא מקפיד, ואם אך יתרפא יסרכנוチיקף כמו באגד שעל המכה דמקפיד שלא יהיה על ידו אגד, ורק מחתה המכה אוגד בע"כ כ מבואר ביסודת אדם דכל רגע חשוב מתי לא יצטרך לאגד יסרכנו וכו' עכ"ל. הרי האג"מ לשיטתו סובר כיօור הנ"ל, והינו, שדבר שהוא לרופואה חוץ', שהרי רצונו שלא יהיה חולה ולא יצטרך לרטיה.

ועפ"ז מובנים דברי המשנה הנ"ל שרטיה ע"ג מכתו חוצצת, שהרי כל דבר שאיריך לרופואה שפир הווי חיצזה. ושוב העירני תלמידי הנ"ל מספר מסורת משה

• שיטת התשובה מהאהבה בעניין רטיה על המכה •

aina זהה ממוקמה ולא חילק ולא בילק שמענו, גוף תשובי ומה שפלפלתי בה איננה תחת ידי ונשארה ביד השואל. ושמעתית ששאל השואל אחריו להרב הגאון בעל אור חדש ולהרב הגדל מו"ה ניסן שידלוב מק"ק קעלין ולהרב מוזר"ל פישלים זכרונם לברכה לחיי עולם הבא וכולם הסכימו עמי שחלילה להקל. עכ"ל. הרי שתשובה מהאהבה נקט שאין יותר לטבול עם גבס אפילו אם נשאר הגבס עליה לזמן מרובה וכדברי המשנה הנ"ל על המכה חוץ'.

ו. והנה בספר תשובה מהאהבה למחר"א פלעקלס זצ"ל ח"ג (כהגנות על השו"ע ס"ק זטה ס"י) דין ברטיה שעל המכה לו זמן מרובה אי חוץ' או לא, וכותב זו"ל: ונשאלתי באותו רטיה שהמציאו הרופאים, שציריך להיות על גבה שלשה וארבעה יריחים רצופים ואח"כ נופלת עצמה, אבל בתוך הזמן הזה אי אפשר בשום אופן להסירה ממש כי אם בקריעת עור ובשר עמה, והאהבה אומרת שכבר רגילה ברטיה זו ואני מקפתת כלל. והוירתי המשנה הרטיה שעל המכה חוצצת

המה, וידי מס
יצילנו משגיאו
כי רפאות היא
והוא ית"ש ו
אורך ימינו ענ

ת. אלום עי' ב
(ערך אשה ע
חיציה בוגע
מקום למנוע
הדברים שקידל
nidon זה למשן
וכתב זויל: ול
רטיה של המ

ט. ועי' למורן
הבית ח"ג
אשה שהיה ?
וחופאים עשו
להטיסו כמשן
لتכול עם הגנו
דבר החוץ,
סיפורים להסוי
שהבעל ימושי
הגבס ומוכל '

הרוי דנקט הג
חוץ. או
עד שיטר הג

ב. והוא לו נדף
מאדר שליט"א

להא דשירם וטבעות שמיסרים אותו
בחכרה בשעת לישה, הגם שיש לחלק
מי"מ מן המבוואר אנו למדים שהה טעם
של רטיה ואגד וכדומה, ולפ"ז בנזון שלנו
שמנוחים התהובות על הצדעים לירחים
ולא יותר שם בנתים עד שיפול מלאו
וזו הרפואה וסימן לרפואה כשןופל ממש
שכבר עשה תהובות שלו ייל בכה"ג
דלא מקרי חיציה אם כי ראייה אין לנו
אבל מסתבר בעצמותו מי"מ לא נסמרק על
סבירתו בלי ראייה. עכ"ל.

הרי דהכתב סופר הצע שיש לחלק בין
נ"ד שהרטיה ע"ג המכחה לזמן מסוים
בתמידיות ואין מסיר את הרטיה כלל
שבכה"ג אין חוץ ולבין הנידון של
המשנה שאפשר דחווי רטיה שמיסרים
אותה לראות אם רפא המכחה ואיןה על
המכחה בתמידיות ולכן חוץ. ע"ע שם
שהביא עוד סברא מהראשונים שנבואר
לקמן שאם יש צער בהסתור הרטיה מקרי
איינה מקפתת ואין חוץ.

אלום, בסוף התשובה כתוב זויל: אחר
חותם המכתב, קודם שליחי אל
הב"ד, מאת ד' היה זה את לי כי חפשתי
עוד בארכו ספרים שלי ובא לידי ספר
תשובה מהבהה ח"ג בגלין בס"י קצ"ח
וכו' ולהיות כי כבר הזרו זקנים אלו זצ"ל
להחמיר בנזון שלנו ממש הגם שאין אנחנו
ירודע על מה אדניהם הטבעו וטעם
ונזוקם לא נתגלו לנו בכל זאת חס לי
להקל בהוראה שהחמירו בה גאוני קמאי
בזדור שלפנינו קדושים אשר בארץ החיים

שיטת הכתב סופר בטבילה עם רטיה

ג. גם בשו"ת כתוב סופר (הו"ד ט"ז זא) יצא
לדעת בענין חיציה לגבי טבילה וכותב
זויל: אשה אחת אשר הראש כואב לה
ויצו עליה הרופא להניח לה רטיה
וחחבושת על צדעה, ומשפט הרטיה
להדק במקומן הנחתו כמשלש יריחים
למרק החולאה, ובמשך הזמן הנ"ל בלתי
אפשר להפרר הרטיה ממקומו, ואולי ע"י
רופא אומן יוכל להסירו ואפשר ע"י
עצמה ע"י יסוריין וכאוב מרובה, ולאחר תום
הזמן הנ"ל תפלול הרטיה עצמה, ונשאל
מה תעשה האשה בהגיע תור טבילהה,
האם הרטיה הנ"ל חוותה בטבילה, עכ"ל
השאלה. ומדובר נראה כי רב אחד כבר
הורה בה להזתר ולא גילה לנו טעם של
המתיר, ופרק' ני' צידר לחחמי, ונΚטינה
בקצרה כל האפשר להזות דעתה גם אני כיד
ה' הטובה עלי. עכ"ל.

ובתשוכה לשאלה זו כתוב הכתב סופר
זויל: אלא כד נעיין ספר
נראה דיש לחלק ודציר לחקר למה באמת
יהיה כל שלרפואה חוץ זכל דכאיב היה
כאיביה אז לגבי אסיה ועשה לו רפואי
ואינו מOPSIS על רטיה ותחבושת ואגד
וכיווץ בו ורוכם בכולם הכי הוא להניחו
עד זמן ויצוחו עלי הרופא כפי הצורך ולא
יקפיד ולמה היא חוץ, ע"כ אריכים אנו
לומר כיון שכל רטיה או אגד לפעמים
מסירים אותם כדי לראות אם רפא
המכחה או לתקן הרטיה והאגד והקששים
וכיווץ בו וזה מן היוציא, וכיון שלפעמים
מסירים אותו לזמן מן המוגנים لكن הכנסו
אותו בכלל המקפיד עליו להטיסו, ודומה

שדעת הגאון הכת"ס נתה להקל, אולם בראוותו דברי הרב תשובה מהאהבה הנ"יל נסוג אחר ומנע עצמו מהקל על-פי הסברא הנ"יל כיוון שהתשובה מהאהבה והגאנים שצין בדבריו והחבירו בנידון זה.

המה, וידי מסולקת מלהורות להקל, וזה יצליחנו משלגיות וירנו מתורתו נפלאות, כי רפאות היא לשדרינו ושיקוי לעצמותינו והוא ית"ש האמת ירנו כי הוא חיינו ואורך ימינו עכ"ל. הרי לנו אם כן שאם כי

שיטת הפחד יצחק בעניין חיציצה

ביוומו לוחליף, לאvr הטבעת או הפתילה, עכ"ל. הרי זה הוא זיל נקט בסברא הנ"יל שרטיה חוותצת רק אם מסירים אותה מייד פעם בפעם אולם רטיה שנשנארת בתמידיות על המכחה אינה חוותצת. ועי' בשורית מהרש"ם ח"א (ס"ט) שהבי"ז הפחד יצחק הנ"יל.

ח. אולם ע"י בספר פרח יצחק לאמפראונטי (ערך אהה שירואה דט) שדן בשאלת של חיציצה בונגע לטבעת שימושיים באותו מקום למנווע נפילת הרחם ובמהמשך הדברים שקל וטרוי בהא אם יש לדמות ניזון זה לשינה דיזן של רטיה על המכחה וכותב זו"ל: ולוי נראה דלא דמי כלל, דהא רטיה שעל המכחה צריך להסירה מייד יומ

תשובה הגאון רבי עובדיה יוסף צ"ל בטבילה עם גבס

הוראהvr מפני שחשש לשיטות המהמירות והנ"יל.

ובפתחת הבית (שם משמרת הטהרה אות טז) כתוב תשובה בעניין זה מיום י"ב טבת תש"ל, ז"ל: נשאלתי מאה ורחל"ג ר' רפאל כדיר צבאן (נרי"ל), אוזות אשה שנפלה על שוקה, ונעשה לה שבר בשוקה, והרופא שם לה גבס, שאי אפשר להורידו אלא לאחר שלשה וארבעה חודשים, אך תוכל לטבול ולהטהר לבולה, לכארה הרי מבואר (בסי' קצ"ח ס"י) רטיה של גבי המכחה חוותצת, ושם (סעיף כ"ג) אגד שלל המכחה וקשושים של השבר חוותצים. אולם לפי מ"ש הגאון

ט. ועי' למורנו הרב זצ"ל בספרו טהרה הבית ח"ג (עמ' ס-ס) שכותב זו"ל: אהה שהיה לה שבר רgel או שבר יד, והרופאים עשו לה גבס, והזהירוה שאסור לה לסירו במשר שלשה חודשים, מותר לה לטבול עם הגבס, לאחר שתסיר מעלייך כל דבר החוץ, ואם לא נשאר אלא ימים ספורים להסירו על ידי הרופאים, טוב שהבעל ימשל ברוחו, וימתין עד שיוסר הגבס ותוכל לטבול בהither לכל הדעות. עכ"ל.

הרי דנקט הגאון זצ"ל דמדינה גבס אינו חוותץ. אולם אם נותרו רק קצת ימים עד שיזסר הגבס, טוב להמתין. ומסתמא

ב. והוא לו נדפסה בספרו נפש היהชา (מערכת הת' אות ה', דפ"ח עמי סב). וע"ע מש"כ הגרא"ב מאדאר שליט"א בספרו אמרות טהורות ח"ב (ס"י מט אות י) לתהיר עד כוון זצ"ל. (הנ"ל)

קובץ המשביר

๙

הרב ברוך חיינ'

שאם יש רטיה נלהסירה מקריה או ועי' גם בתשו' ועמ' פה-פו) שדן באותו מקום כדי צער להסידר ה涕ישׁ הגראעך' עפ' המרדכי הוא דבר מגופו אינו סגי אם יש צעדים מושום דהتم שנטקשו דהוו שיטת הגאננים, במייעוט הגוף דד סגי אם יש צעדה

יב. עוד הביא בתשובה מהירות (שס') לגביה אשה חולד לקליטת השעו ואע'פ' שארר נ שערותיהן מ'ם לה כזה אינה מי לזה כתוב הב'י כתב בתורת מלאכתה בך דומה, לדם שי שעל בגדי ר הדברים בהקפ

מקפיד ואינו חוצץ עכ'יל. הרוי דהганון רבי עובדיה יוסף זצ'יל נקט להלכה בדברי הפהוד יצחק שיו היא הסברא שהובאה בכתב ספר הניל' שהוא בעצם מנע מלפסק כסבירא זו כנגד התשובה מהאהבה אותה באחרת. וכן הסכים עמו הганון אבי עד שור שלום להלכה ולמעשה. לפ'ז גבס שאי אפשר להסירו עד שתאחד השבר כעבור שלשה ארבעה חזושים. ובודאי שאינה מקפתת עליין, הוי'ל מיעוטו שאינו

בתשובהו של מרכז זצ'יל הובאו עוד סברות להקל בנידון זה ובמהמשך המאמר נציג סברות אלל.

הדין של היינו רביתיהו

וסכנת נפשות לגלווה, שלא חייצין, וכיון דמהדק טובה זה בזה הו' כבלוע ובית הסתרים שלא מטמא, וכיון שלא מטמא לא חייצי וכו' ועוד שכיוון שלא מצוי לגלווה מפני הסכנה הו' רביתיה ולא חייצי כדאמרין בפרק העREL העובר היינו רביתיה, אע'ג דלאו ירך אמו הו'. עכ'יל. וכן מובה פסק זה ברמ"א (ויז' סי' קב'ח ס'ז).

יא. ועי' בשוו'ת פנים מאירות ח'ב (ס' קמ') שדן באשה שחלהה ואמרו הרופאים שצורך לשים איזה שם בראשה והסם גורם שהשערות יסתובכו זה בזה, וכתחב הפנים מאירות שיש לדמות נידון זה לנידון המרדכי הניל' דהיכא שיש סכנה להסידר דבר מקרי היינו רביתיה ואני חוץין.

והגאון רבי עובדיה זצ'יל בתשובהו הניל', בהמשך לדברי הפנים מאירות הב'י'ד שוו'ת דברי חיים ח'ב (ויז' סי' סה)

הרופא רבי יצחק למפרוני בספר פחד יצחק ח'א (עדך אשה רואהدم) דהא דרטיה שע'ג המכחה וחוצצת, היינו דוקא ברטיה שצורך להסירה מדי' יום ביום ולהחליף אותה באחרת. וכן הסכים עמו הganון אבי עד שור שלום להלכה ולמעשה. לפ'ז גבס שאי אפשר להסירו עד שתאחד השבר כעבור שלשה ארבעה חזושים. ובודאי שאינה מקפתת עליין, הוי'ל מיעוטו שאינו

ו. עוד סברא שדן רבנו עובדיה זצ'יל בתשובה הניל' הוא הדין של היינו רביתיהו.

איתא בגמ' ביבמות (עמ' עט), אלא הא דאמר רבא נכricht מעוברת שנטగיריה בנה אין צריך טבילה. אמר אין צריך טבילה, וכי תימא משום דרבי יצחק, דאמר רבי יצחק, דבר תורה רוכבו ומקייד עליין חוץין, לרוכבו שאין מקפיד עליו אינו חוץין, והא אמר רב כהנא לא שננו אלא רוכבו, אבל כולם, חוץין. ותרצין, שאני עובר דהינו רביתיה. ע'כ. והיינו, שכך היא דרך גידולו, ואנן שם החיצנה עליון, ולפיכך האם אינה חוצצת על בנה, וממילא כשיוולד אין צריך טבילה, מפני שבבילה אמו עלתה לו.

ועי' במרדי מס' שבועות (ה' נדה ס' תשניא) שכתב וויל: וכן פסק ראבי'ה דאותן נשים שיש להם וולקשטר'יש בשערות שנעשה להם כלילות מחמת שד

ג. ועי' בשוו'ת יביע אומר ה'ג (ויז' סי' יב). ומשם באורה.

אולם עי' בשירוי טהורה (סדרי טהורה סי' קצח סי') שהשיג על ההשתמשות בדין של היינו רביתיה וכותב וויל' וגם הטעם להכי רביתא לא שייך במה שנעשה במכוון. דלא שירק כן אלא מה שהוא כן בתולדה. וגם המרדכי לא כתוב דהוא היינו רביתיו אלא כיון שהוא סכנה להסרים, משא'כ בכח'ג מאן לימתן וזהו סכנה להסרים. עכ'ל. הרי דהסדרי טהורה נקט שהדרין של היינו רביתיו הוא דבר שנעשה בתולדה כמו עובר או כמו הנידון של המרדכי לגבי השבר והשם שעשה קליעות בשער האשה. אולם, לפי הנחה זו שהיינו רביתה היינו ודוקא דבר שכא מתולדה ולא שנעשה עי' אדם א"כ בגבש לא יהיה שירק להתר מטעם זה שהרי החשם עי' אדם.

שם יש רטיה על המכחה ויש חשש סכנה להסירה מקרי איינו מקפיד זהיינו רביתה. עי' גם בתשו' רעכ' א (מודפס כדוש ויזוש עמ' פה-פ). שדן באשה שיש לה טבעת באותו מקום כדי שלא יפול הרחם ויש לה צער להסיר הטבעת בשעת הטבילה, וחידש הגרעק' א זכ'ל זהא דכתוב הרמ' א עפ'י המרדכי הנ'יל שאם יש סכנה להסיר דבר מגופו איינו חוץ זהיינו רביתה, ולא סגי אם יש צער גדול להסיר דבר היינו משום זהותם מيري ברוב שערות שתתקשו דהו חיצזה ואוריותא לפ' שיטת הגאננים, אולם אם הנידון הו רק במיוט הגוף דהו רק חיצזה דרבנן שפיר סגי אם יש צער להסיר החיצזה לומר דהיינו רביתה.

חידשו של הפנים מאירות בהגדרת מקפיד

ובביאור דברי הפנים מאירות צרייכים להעניק בדברי הגمرا בוכחים (כח) דהتم איתא, אמר רבא, פשיטה לי דם על בגדו חוץין, ואם טבה הוא איינו חוץין, רבב (כל דבר הנתק, כגון שומן והלב וכיועה, רשי') על בגדו חוץין, ואם מוכר רבב הוא איינו חוץין. עכ'ל. הרי דמבואר בגמרא שאדם שישיר לסוג מסוים, כגון טבח או מוכר רבב, הרי הקפידה תלייא כפי ההקפידה של שאר בני האדם ששייכים לסוג זה.

עיין בגין המלך (ס' קכח) עדין לגבי שיטת הראב' ד' שטבעת היד החיצת כיוון שבעת הליעת האשפה מסירה את הטבעת ולכן היין אפילו שלא בשעת

יב. עוד הביא הגאון רבינו עזובדיה זכ'ל 'בתשובה הנ'יל את חידשו של הפנים מאירות (שס) שדן בהגדרת של קפidea לגבי אישה חוליה שעשו סם בשערת הגורם לקלעת השערות וכותב ע"ז בזה': ואע'פ' שישар נשים מקפידות שלא יקלעו שערותיהן מ'ם כיוון דבאשה כזו שAIRע לה כוה אינה מקפדת, לא הו חיצזה. דומהゾזה כתוב היב'י גבי צבע שצובעות הנשים, כתוב בתורת הבית וויל', ועוד של מלאתה בכך איינו מקפדת, למה הדבר דומה, לדם של גדיו של טבח ורבב שיעל בגדי רבב שאינו חוץין, שככל הדברים בהקפידה הם תלויים ע"ז עכ'ל.

קובץ המשביר

מלך והן ליעו
שיטת הגן ד
במלוכה מלוכי
שהה אינו מפור
שבר יד הוין
לעצמם קי'ו דא
לומר שדשאני

יג. עיי' בשווי
יצחק עבא
שכתב וויל':
עליה זמן ממו
היטב מסביב מ
לה גבס על ש
ותצטרך להכו
ושמעתי מהגנא
הדברים הניל
שנשארא עליה
הרי הוא בטל
עליה, וכיון ?
וחתחבושת יכו
טבילה ואין ט
בגבע, שאין יי
ירטב יתקלקל
ישים דבר עיי
שימנע הרטיבו
שהרי הדבר 'ב
בשעת טבילה

וע"ע עוד באור
בנוגע לנכ
תפירה בפה

נטילת ידים, וכן הדין אפילו בחזיב טבילה
דאורייתא. עכ"ל.

אולם בשינוי טהרה (סודר טהרה סי') קצה את
מד) כתוב שלפי הגן המלךasha
שאין דרכה לולש ומשארה את הטבעת
על ידה בכל עת, אין צריכה להסר
الطائف, וכן שמרמו הגן המלך בסוי'ד
לגביה טבילה דאורייתא. אולם השינוי
טהרה עצמה כתוב להשיג על הגן המלך
וכתיב וויל': מכל מקום אין להקל כיוון
בדבשונן ערוך כאן ואורה חיים כתוב סתם
דטבעת מהודק חזין, ולא מפליג מידי,
משמעות שאין חלק בהזה. ולא דמי למוכר
רבב והצבעים שכל אותו אומנות ידוע
בקר, משא'כ' כאן ייל' דלא פלוג. מיהו
אפשר דבדיעבד כששים יש להקל
בנדון זה. עכ"ל. הרי זה שינוי טהרה נקט
שאם אדם פרט יש לו נהג מיוחד שאינו
עובד במלאת יכולתו אמרין לא פלוג
וטיבעת החזין, כיוון שהרבנה נשים עושין
מלאתה לכלוך, והוזין של מוכר רכב
וצבעים נאמר בהני אנשים שיש להם
מלאתה מפורסמת ושפיר מהווים סוג
מיוחד להם ולגביה הגני אנשים אמרין סוג
מפורסם כזה אינו מחייב ולא אמרין לא
פלוג כלפי אנשים שאינם בסוג המיוחד
זהות.

הידושו של הפנים מאירות הוא שאנשים
שיש להם צורך לגבס או רטיה
שפירות מהווים סוג מיוחד לעצם כמו
מוכר רכב. אולם דברי הפנים מאירות הם
חידוש ויל"ע בדבריו, הקן לשנית הגן

הליישה. וכתיב וויל': ודבר פשוט הוא שאין
להחמיר כן אלא למי שיש לו מלאכה
גרועה, שם ישאיר הטבעות בידו יתנו
עסק אותה מלאכה; אבל מי שלמלאכתו
נקיה ואין מחייב להסרם בשעת מלאכה,
או מי שאין לו מלאכה, שכן לחוש
להסרים אע"ג דמהדק טובא, משום דהוא
חיצזה במיעוטו שאינו מחייב דלא
מחמירין בה כלל. והנה בעיקר דין חיצזה
דינינן לה לכל אחד ואחד לפי מה שהוא,
כגון מוכר רכב והצבע, שאין הרוב
והצבע חוותין בהן, כיוון דאינה לא קבוע
עליהו מפני שהוא מלאכה, אע"פ ששאר
בני אדם מקפידין בהם, ועיקר דין
דמיומו שמקפיד חיז' אין אלא מדרבנן
בלבד, שגוררו מיעוטו דמקפיד אותו רובו
שמקפיד, ואין לגוזר למי שאינו מקפיד
אותו שמקפיד, ואין לגוזר למי שאינו
מקפיד אותו מי שמקפיד, שכבר אמרו [מס'
נדה] בפרק תינוקת דף סז, דלא גורין
במיומו שאינו מקפיד אותו מיעוטו
שמקפיד וכו' עכ"ל. הרי דתגנ' המלך נקט
שמי שיש לו טבעת בידו ואין עסק
במלאתה של לכלוך ולכך תמיד משairy
טיבעת על ידו, אין הצבע חוותין שהרי
כבר ראיינו סוג אנשים כמו טבחים וצבעים
שאין הדם או הצבע חוותין בהם.

ובסוי'ד כתוב הגן המלך וויל': لكن ניל
הලכה למעשה שתלמידי חכמים
שלמלאכתן תורה היא, וכן בעלי בתים
שעסקים במסאה ומתן ואין להם מלאכה
גרועה, שאין צורך להסרם הטבעות בשעת

ד. וע"ע מ"ש זהה הגרא"ד ברדא נר"ז בספרו 'שער הגן' על ספר גן המלך (עמ' קפו ולהאה). (הנ"ל)

רוצה להיות במצב כוה ושפיר מקרי מקפיד וכן שהבאו לעיל מדברי הבינה אדם הנ"ל. ולפי שיטת השינוי טהרה נראה גם להשיג על שיטת הפנים מאירות, שהרי מוכרי רבב שאני שהוא מלאכה קבועה ומפורסמת ושוונה ממי שפעם קרה לו מקרה שיצטרך לרטיה על בשרו.

מלך זה לשיטת השינוי טהרה. לפי שיטת הגן המלך שמי שאינו עוסק במלוכה מלכלה מקרי אינו מקפיד אע"פ שהוא אינו מפורסם אפשר לומר שחולת עם שבר יד هي חולת מפורסם ומהוועה סוג לעצמו ק"ז דאיינו הווץ. אמנם אפשר גם לומר שדשאני חולת בשבר יד שאינו

שיטת האור יצחק בעניין רטיה על המכה

ג'. עי' בשווית אור יצחק להגן רבי יצחק עבادي שליטא ח'א (עמ' שי) שכותב זויל: תחכושת שצרכה להיות עליה זמן ממושך, תנקה את התחכושת היטב מסביב מכל לכלוך ותובל. ואם יש לה גבס על שבר אין עצה ואין תבונה – ותצטרכ ללחכות עד שתורידו. עכ"ל. ושמעתה מהגן הנ"ל שליט"א בכיוור הדברים הנ"ל שתחכושת שעל בשרה שנשאר עליה בתמידות לצורך רפואי הרוי הוא בטל לגוף, שהרי רוצה שתהיה עלייה, וכיון שיכולים לטבול את גופו והתחכושת יכול לקבל רטיבות שפיר הו טבילה ואין כאן חשש של חיזיצה. אולם בכך, שאין יכולם להטבilo, כיון שאם ירطب יתקלקל בזה אין עצה, שהרי אם ישים דבר על הגבס בשעת הטבילה שימגע הרטיבות מהגבס יש כאן חיזיצה שהרי הדבר שעל הגבס הוא עליו רק בשעת טבילה ואינו בטל לגוף ושפיר הו חיזיצה.

יע"ע עוד באור יצחק (שם עמ' שגד) ששאל בוגע לסתימה ומנית בשניים וחוטי תפירה בפה בוגע לחיזיצה בטבילה.

שטעטעל על
בשעת לישה
שם זוויל:
שרצונה שי
בשעת טכיב
דחררי מבעאר
גבי פירות
אוליןן רק נ
דבר הניטל

נו. ע"ע ז
אמרוי
להג'יל באיל
שאגינה שומם
יכנסו מים
לגםרי, והת
טבילה עאי'
אותו שם.
שאמ מקפיז
עכשיו מ"מ
לדזון על שי
לא הווי החז
וכבאיור חד

פז. בשו"ת
האשכנז
וכותב זוויל
ג. וע"ע למזה

במים ולהרטייב את הרטיה שנחשבת
כגוף הרוי שפיר עלתה הטבילה. אולם אם
הרטיה היא דבר שלא יכול לרטרטו
וזריך לכרכוך עליה בגד כדי שלא יתקלקל
הרטיה והבגד על הרטיה רק בשעת
הטבילה, יש כאן חיצזה גמורה.

לפי"ז, רטיה כל' משיחת שרצו בקיומה
על מכחה בתמידות אינה הוצצת.

מסקנת הדברים של האור יצחק והוא
شرطיה שעליה עכשו ורוצה
בקיומה, אינה הוצצת, כיון שצמודה לגופה
הרי בטלה לגופה וכיון שיכולה להטבילה

דברי הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל בעניין גבס שלא יכולם לרטרטו

ואמר שכונת הדברים היא שהאהשה
חכרוך דבר על הגוף רק בשעת הטבילה
שים נוע המים מלובאו על הגוף ושוב יכול
לטבול. והערני תלמידי היקר הרב ר' משה טוכמן שליט"א דשמא כוונת הרב היה
היתה להתריר רק בכ"ה ג' שיש חשש שהם
יכשלו אם לא חטבולד מיד, ולכן מוטב
שייעבור על איסור דרבנן, שהרי החיצזה
היא במעטות הגוף מאשר לעבור על
בעילת נדה שהוא איסור כרת (וכמי"ש
בטהרת הבית הניל שאמ לא נשאר אלא ימים
ספריים להסירו על ידי הרופאים, טוב שהבעל
ימשול בדרכו, ויתמן עד שיוסר הגוף וחולל
 לטבול בחותר לכל הדעות. וא"כ היה הכא. זצ"ע).

אולם השבטי שאפשר שיש עוד ביאור
בדבריו. עי' בשו"ת חלקת יואב
(יר"ז סי' ל) שכתוב דהא דנקט הראב"ד

יד. רأיתי בספר 'רבנו' לר' א' שטרית
נ"ז (עמ' רצט) שכותב ז"ל: שאלו את
רבנו [הגראע"ז זצ"ל] על אשה שנמצאת
עכשו במקות, ויש לה גבס ברgel - רבנו
שאל עד איפה הגוף, ואמרו לו עד הברך
- וצריכה להישאר עם הגוף עוד חודש,
וצריכה לשים על הגוף נילון, אם יכולה
לטבול, ויש חשש שאם לא חטבולד הם
יכשלו. ורבנו אמר שיכולה לטבול. (ועי'
מ"ש רבנו בטורת הבית ח"ג עמ' ס"ג). הרוי
חוינן חדש גדול בפסק של רבנו זצ"ל,
שהאהשה יכולת לטבול אפילו אם הרטיה
לא תרטב שהרי אם כוורת נילון על
הגבס שייהיה רק בשעת הטבילה מילא
לא יגעו המים בגבס ובכל זאת היא יכולה
לטבול, ודלא כמו שהבאנו מושעת א/or
 יצחק הניל. וכן דיברתי באופן אישי עם
ר' א' שטרית הניל, מחבר ספר 'רבנו',

ה. וראה עוד בשו"ת מעין אומר ח"ז (עמ' יה ואילך).

ג. וע"ע בספר 'טהרת מים חיים' להר"ג דוד מילון נר"ז (היל' החיצזה פרק ד' סוף העשרה פז) ז"ל: ושמעת
באמריהם לי כי הגוף נהרס במים וככל להתפורר, אכן ראיתי עתה בספר אבני שוחט (בנילואים),
ובמהדורה חדשה ענוד התמא) שמצויד להקל לכוסות, בצדוך דברי ההלכה זיאב, בדקהו גונא לא הוא
חיצזה מהתורה, ושכן הורה מון הגראע"ז (שליט"א) בנסיבות שבא לפניו. אלא שההזר שנהnilן יססה את
הגוף בלבד, יקפלו בשיפולי הגוף כלפי פנים, שלא יהיה הלק בגוף שבתוכסה בנילון, ונוטב לכוסות
ונצמד. עכ"ל. וע"ע בשלחן שלטיה (הלכות נדה פרק ז' ציון ו4). (הנ"ל)

יר
בת
אם
בו
אל
ית

ה ה
ה ה
ב ב
צ צ
ז ז
ע ע
ל ל
ו ו
ן נ

עכ"ל. הרי זה חלקת יואב נקט שמה'ית
אולין בתר השთא לגבי קפidea ולכנ' י"ל
לגב' דברי הגאון רבי עובדיה צ"ל בספר
'רבנו' שכיוון שהגבס הוא מיעוט הגוף הא
חשיב רק החיצחה מדרבנן ולכנ' לשיטת
החלקה יואב אמר רוזה שהיה הדבר על
גוף עכשו אע"פ שמקפיד לאחר זמן הוא
ג"כ החיצחה רק מדרבנן ולכנ' אויל הוקל
במקום צורך בתר דרכן.

שطبעת על האצבע הוצאת כיוון שמקפידה
בשעת לישת הוא רק חיצחה מדרבנן וכותב
שם וו"ל: אמונם באמת לפענ"ד כל
שרצונה שייהה החיצחה דבוק על גופה
בשעת טבילה, אינה החיצחה מן התורה,
זהרי מבואר בתוס' שבת (דף ק. ד"ה פירות)
గבי פירות מבטל מהיצתה דין תורה
אולין רק בתר השთא אף שהפירחות הם
דבר הניטל מ'ם מן התורה בטל המחיצה

שיטת האמרי יושר בעניין מוך באזנה

הדברים וו"ל: ויש להסביר הדבר זהרי
כללא היא בחיצחה דכל שרוב מקפידין אף
שהיא אינה מקפדת הוא החיצחה והאי רובה
הינו רובה דעתמא, ורובה דעתמא הא
ככל גם נקרים דלא שיר' גבייהו ניחותא
מצואה, אבל דבר סכנה לכ"ע לי'א
קפidea ואודרא ניחה לו י"ל דזה לא הו
מקפיד אף דעתה הטבילה אין סכנה
וחסירנו או וכו' עכ"ל. אולם לפי סברא זו
יש קולא רק במקומות סכנה (או חשש גדול כמו
חרישות) לשים עליו דבר בשעת הטבילה
שיסירו מיד לאחר הטבילה.

טו. ע"ע למחר"ם אריך צ"ל בשוי'ת
אמריו יושר (ס"י פב) שכותב דבר דומה
להג"ל באשה שיש לה מיוחש באזנים
שׁאינה שומעת טוב והרופאים אמרו שאם
יכנסו מים לתוך האזון יכולה להתחרש
לגמר, והתיר לשים מוך באזנה בשעת
טבילה אע"פ ששادر זמן הטבילה חסיר
אותו משם. ואע"פ שבדרך כלל אמרין
שאם מקפיד לאחר זמן הוא החיצחה אפילו
עכשו מ'ם כתוב: עכ"פ במקומות סכנה יש
לזמן על שעת טבילה כיוון דאו ניחה לה,
לא הו חיצחה אף שמסירתו תיקף עכ"ל.
ובכאיור הדבר כתוב האמרי יושר בהמשך

דברי ספר האשכול בעניין רטיה על המכח

טו. בשוי'ת חלקת יואב (שם) הבב"ד ספר
ז"ל הל' מקוואות (אות סג) שכותב הטעם
רטיה החוצצת מחמת דרכים בני אדם אין
מניחין רטיה אף שיש להם מכח, ולכארה
וכותב וו"ל: ועינתי באשכול להראב"ד

ג. וע"ע למחר"י טובל שליט"א אבד"ק ליאן בשוי'ת מראות ישראל ה"א (ס"י טז). (הנ"ל)

קובץ המסביר

**מחלוקת זו תלואה ביסוד ולכota הzi'ca
ובכיוורים שונים במשנה במס' מקוואות שרטיה על גבי מכח חוץ.**

רבנו הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל היקל במקרים מסוימים אולם יש פוסקים שהחומרו בכל גוני. כמובן שיש לפנות למורה הוראה מובהק לדון ולשאול בכל מקרה לגופו בפרטיות, ולפי המציאות בכל שאלה בנדון זה.^ג

זה הופיע החוש עכ"ל. הרי הספר האשכול כתוב שהמשנה שאומרת רטיה הוצצת מיריעפ"י המזיאות שרוב בני"א הקפידו שלא לשים רטיה אפילו על המכחה, אולם החקלאות יואב העיר שזה נגד החוש וצ"ע.

ג. סוף דבר הבנו שיטות שונות בפסקים אם אשה יכולה לטבול עם רטיה או גבס עלبشرה.

א. כתוב היחוה לחוש לביש שיש עמו מייען שבלח יש בישו דאנן אלינן בת ולא אמרינן נ בישול, ממילא הלה כין שו

וכתב הרברט בו
בקובץ להסביר דעתו
עליך וטפל וא' לגביה היבש ש
לגביה דין הת' "המוחזיא אווי"
פטור אף על ר' החוי במתה פט טפ

אלא הרברט הנ"י
דפיג ע' בישול אחר
המיוט. ושוב האור יצחק ר' וטפל לגביה ר' "שבמלאת"
כשהטפל ממש אולם במרקחה
ואין משמשים

ג. וראה עוד בשיטת דברות אליו ה"ב (ס"כ), ובשיטת דברי בינוי הלך יב (ס"ע, ושם באות ב).